

Novi grobovi

ANTON KOPRIVEC
Včeraj popoldne je preminil svojemu domu Anton Koprivec, star 73 let, stanujoč na 1007 E. 76 St. Truplo bo položeno na mrtvaški oder v Zakraskovem pogrebem zavodu v torek ob 1. uri popoldne. Pogreb se vrši v četrtki jutraj. Podrobnosti bodo poročali jutri.

HELEN STIGLIC
Po kratki bolezni je preminila v Polyclinic bolnišnici Helen Stiglic, rojena Nogel, preje Trulac, stanujoča na 6010 Bonna Ave. Doma je bila iz Bela vas, selo Komosovac, Hrvatska, kjer zapušta tri otroke. V Ameriki se je nahajala 40 let in je bila članica društva Zvezda, št. 14 HBZ, društva Cvijet hrvatskih sestara in Gospojinskega kluba Hrvatskega narodnega doma.

Tukaj zapušta soproga Franka, doma iz Verboska na Hrvaškem, in v West Allis, Wis., zapušta polsestro Thereso. Pogreb se vrši v sredo popoldne ob 1.30 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 6502 St. Clair Ave., na Highland Park pokopališču.

JAMES KUŠAR
Naglomla je preminil včeraj, ga je zadela srčna kap, po-
meni James Kušar, ml., stanujoč na 381 E. 200 St. Rojen je bil v Clevelandu in je bil član društva Progressives, št. 641 SNPI. Delal je za mestno vladu v Euclidu.

Tukaj zapušta tri hčere: Mrs. Lela Wilken, Alice in Margie, ožeta James st., brate John, Frank in Joseph ter sestro Mrs. Mary Sopko. Mati Lucija je umrla leta 1938. Pogreb se vrši v sredo jutraj ob 8.15 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 458 E. 152 St., v cerkev sv. Kristine ob 9. uri in nato na pokopališče Calvary.

JENNIE HOČEVAR
Šnoli ob 6.45 uri je preminila v Charity bolnišnici Jennie Hočevnar, žena John Hočevarja iz 1354 E. 49 St. V bolnišnici se je nahajala pet dni. Pogreb oskrbuje pogrebni zavod Anton Grdina in sinovi. Podrobnosti bodo poročali prihodnjic.

Za zatiranje v Južni Afriki

WASHINGTON, 5. aprila — Predsednik unije C.I.O. Walter Reuther je najavil, da bo ameriško delavstvo s simpatijami in podporami spremljalo odpor južno afriškega delavstva zoper apartheida. Ameriška unija C.I.O. je poslala južno afriškimi delavskim skupinam posebne spomenice z govorjenimi zagotovili.

Cankarjeva seja
V torek zvečer ob osmih se vrši redna seja dramskega društva Ivan Cankar v navadnih prostorih Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. Prosi se vse člane in članice, da se udeležijo.

RUSI VABIJO AMERIKANCE; ŽIVLJENJE NA RUSKIH FARMAH

NEW YORK, 5. aprila—Ameriški poročevalci in lastniki listov, ki se nahajajo v Rusiji, poročajo direktnim potom in brez ruske cenzure svojim listom v Ameriki. Prvi vtis, ko potujejo po Rusiji je ta, da so slike pokojnega Josipa Stalina še vedno po ruskih privatnih domovih in v javnih prostorih in sicer številnejše kot pa slike novega sovjetskega diktatorja Georgija Malenkova.

Ameriški predstavniki javnega mnenja imajo vtis, kakor da je osebo fotografija Josipa Stalina del pohištva, da tvori celoto ruske notranje opreme.

Po dolgi dobi se je zgodilo prvič, da so Amerikanci lahko osebno in svobodno pregledali življenje na ruskih državnih farmah. Ruski kmetje, ki živijo na teh farmah, so Amerikance pozdravili odkrito. Tudi voditelji teh farm so se sestali z Amerikanci prisrčno.

Življenje na veliki državni farmi, da se navaja ena izmed mnogih kot vzgled, pa je tole: Na farmi živi 272 družin skupno 1.102 osebi, od katerih jih 547 dela na polju in v skednjih.

Farma ima 2.623 akrov, od katerih je 1.552 sposobnih za obdelovanje. Ta farma pa ima vsega skupaj osem traktorjev, osebnih vozil in tovornih avtomobilov.

Na tej veliki farmi je 160 krav, letna produkcija mleka na kravo pa znaša 9.728 funtov.

Amerikanci morajo priznati, da so skednji in hlevi ter prostori za molžno krav čisti. Sovjetske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

ženjske žene imajo pri tem va-

91 TURŠKIH MORNARJEV UMRLO V PODMORNICI

Prošli petek ponoči ali v zgodnjih jutranjih urah je zadela turška podmornica "Dumlupinar," prejšnja ameriška ladja "Bumper," v švedski tovorni parnik "Naboland," in se potopila. Reševanje mornarjev na podmornici je bilo dramatično. Na pomoč so priskočile druge vojne ladje, tudi ameriške, da bi rešile življenja pomorščakov.

Bilanca tragedije: Poleg izgube podmornice 91 izgubljenih življenj mornarjev.

Gre za nesrečo, ki znači skoraj rekord. Prekaša jo samo nesreča britanske podmornice "Thetis," ki se je potopila leta 1939 in je s seboj potegnila v grob v podmornju 99 mornarjev.

Iz Koreje na pogreb

WAUKEGAN, Ill., 5. aprila—Byron Steitz, ki je služil kot mornar na Koreji, je dobil dovoljenje, da obišče svojo družino. Sestanek je bil dogovorjen v Californiji. Možu je hitela naspoti žena Bette Jane Steitz s hčerko Loreno, staro komaj štiri mesece. Žena s hčerko je potovala možu nasproti z avtomobilom. V kraju Eureka, Mo., je Bette doživela avtomobilski karambol, pri katerem je prišla ob življenje sama kakor tudi njena hčerka.

Mož in oče Byron Steitz je bil o tragediji v njegovi družini obveščen še ko se je nahajal na ladji in predno je dosegel obalo Californije.

Byron Steitz je nosil s seboj zavoj daril in spominov iz Koreje, da jih pokloni ženi in hčerki, katere sploh še ni videl. Zaboja ni sedaj niti odprl.

Pomoč Amerike se pozna

EDINBURG, Škotska, 5. aprila—Škotska industrija znanega "škotskega whiskia" je dobila iz fondov Marshallovega plana skupaj \$9,000,000 pomoči, da si je lahko nakupila potrebne stroje.

Lansko leto so Škotje izvozili 500,000 galonov tega whiskia več, kakor druga leta. Skupno 11,383,000 galonov v vrednosti \$89,600,000. Zanimivo pri tem je, da se je luka, ki se je poslužuje izvozniki tega škotskega whiskia, Grangemouth, povzdignila tako, da je postala druga največja škotska luka.

POROKA PO 63 LETIH

MORRIS, Ill., 5. aprila—Pastor baptistične cerkve Colegrove, star 89 let, je poročil 90-letno Izabello Jacobs. Zaročenca sta se sprlla pred 63 leti, za Velikonoč sta se spravila in poročila.

Vile rojenice

Vile rojenice so se zglasile pri Mr. in Mrs. Robert M. Debevec, 2010 E. 226 St., in jima pustile zalo hčerko, ki je drugi otrok v družini. Srečni oče je bil pred nedavnim imenovan za klerka na sodišču v Euclidu.

Vse je pripravljeno za izmenjavo bolnih in ranjenih vojnih ujetnikov

NADALNJA SENZACIJA IZ MOSKVE—IZPUST ZDRAVNIKOV

MUNSAN, Koreja, 5. aprila—Ameriški general Clark je danes odredil sestanek obeh delegacij, da izvršita vse potrebne priprave za izmenjavo bolnih in ranjenih vojnih ujetnikov, razpravljanje o tej izmenjavi pa se formalno začne jutri v ponedeljek 6. aprila, ko se sestane obe delegaciji.

Obstoja upanje, da se bo prvi sestanek uspešno končal, s tem pa bo odprta nova pot do nadaljnjih razgovorov o premirju na Koreji. General Clark je, kakor znano, stavil izmenjavo bolnih in ranjenih vojnih ujetnikov za predpogoj za nadaljnjo pogajanje o miru na Koreji kot takemu.

V čem so dobri znaki? General Clark sam povdarja, da ima upanje, da se bo izvršil prvi predpogoj izmenjave ujetnikov, nato pa pristopilo k novim pogajanjem o miru na Koreji.

Zato je odredil potrebno tehnično službo. Zavezniški vojni ujetniki se nahajajo v 14 taboriščih, večinoma v severni Koreji. Deloma so nastanjeni po bolnicah. Za te vojne ujetnike, ki se bodo kvalificirali kot bolni ali pa ranjeni, je potrebno preskrbeti tehnična sredstva za prevoz, obenem pa potrebno zdravniško oskrbo.

General Clark je dal nalog, da naj bodo na razpolago letala in helikopteri, v kolikor niso absolutno nujno potrebni pri rednih vojaških operacijah, da bodo na razpolago za prevoz ujetnikov. Posebne stavbe so bile določene za sprejem bolnikov in ranjencev. Posebne zdravniške edinice so se organizirale, da jim nudijo ob povratku zdravniško pomoč. Rdeči križ je zaposlen s pripravami, da te ranjence in bolnike čim prej transportira v južno Korejo.

General Clark je nadalje preskrbel, da bodo vrnjeni ujetniki imeli takoj na razpolago potrebno oblačilo, kakor tudi hrano, ki bo odgovarjala stanju njihove bolezni.

Moskva izpustila zdravnike

Nadaljnji znak nove ruske politike pod vodstvom Malenkova, v posredni zvezi tudi s politiko do Koreje in do Daljnega vzhoda, je bil izpust zaprtih zdravnikov, ki da so stregli po življenju moskovskih vidnih vladodržev.

Moskva je najavila januarja meseca, da je v zaporu devet zdravnikov, od katerih je pet Židov, ki da so bili zapleteni v zaroto. Takrat se je tudi javilo, da so priprti zdravniki svojo

krivdo priznali. To pot javlja Moskva, da je bilo izpuščenih ne samo devet, marveč 15 zdravnikov. Zakaj razlika šest zdravnikov več, tega Moskva ne pojasni.

Moskva nadalje javlja, da so bili vsi izpuščeni zdravniki vrnjeni nazaj na njihove bivše položaje in da se jim je popravila storjena krivica. Zapor zdravnikov od strani Stalina in njemu podrejenih organov da je bila velika pomota.

O tem, da bi se ti zdravniki že konkretno obtožili in bi bila zoper njih odredena kaka razprava, v poročilu Moskve ni niti besede.

Spričo zadnjega senzacionalnega poročila iz Moskve se je ugibanje o novi politiki Malenkova še povečalo. Prvo je vprašanje, kdaj je Josip Stalin sploh umrl. Drugo—ali je umrl naravno ali nasilne smrti. Tretje—ali so umrli naravno ali nasilne smrti vidni sovjetski predstavniki, katerim so ravno izpuščeni zdravniki baje stregli po življenju, ker so bili izpuščeni kot nekrižni, njihova aretacija pa je bila velika pomota, kakor zatrjuje Moskva sama.

Bohlen na poti v Moskvo

Sovjetski zunanji minister je sprejel ameriškega odpravnika poslov. Pri tem je vzel na znanje, da se novo imenovani ameriški poslanik v Moskvi Charles Bohlen nahaja že na poti v Moskvo. Vsekakor so značilni obnovljeni stiki moskovskega zunanjega ministrstva, kateremu načeljuje Molotov, z osebom ameriškega poslanstva, katerega pač predstavlja odpravnik poslov, ker pravega poslanika se v Moskvi ni.

Klub društev AJC

Redna mesečna seja Kluba društev Ameriško jugoslovanskega centra na Recher Ave. se vrši nocoj ob osmih. Prošeni so vsi zastopniki, da se udeležijo seje, kakor tudi direktorij Centra. Prosi se tudi Mr. Antona Grdina, da se udeležijo seje, nadzorni odbor pa naj pride ob 7. uri, da pregleda račune.

ZA ZDRUŽENJE C.I.O. IN A.F.L.

WASHINGTON, 5. aprila—Voditelji delavskih unij A.F.L. in C.I.O. se bodo sestali v torek 7. aprila, da skušajo rešiti naloge, ki so si jo postavili, da obe veliki delavski uniji združijo v eno. Če bi se dosegel ta uspeh, potem bi uniji predstavljali v notranjosti Amerike in njenega politično socialnega življenja faktor, preko in mimo katerega bi ne mogel noben ameriški politik, kadar se peča s vprašanji delavske socialne zakonodaje.

Po poročilu iz raznih krajev Amerike delavstvo misel združitve odkrito pozdravlja, zaveda pa se istočasno težkoč, ki so deloma v birokratizmu obeh unij, deloma v različnih programih obeh unij. Oba voditelja, Meany za A.F.L. in Reuther za C.I.O., zagovarjata združitve in zatrjujeta, da opustita osebne ambicije, če bi te bile zapreka do združitve.

Če bi prišlo do združitve, bi spričo naraščanja unijskega organiziranega delavstva Amerike lahko računali v kratkem času za delavsko unijo, ki bi štela 15 milijonov članstva. Po tej združitvi bi verjetno nastalo vprašanje pristopa k tej uniji še Lewisovih rudarjev in železničarjev.

Mezdna in stavkovna gibanja

PITTSBURGH, 5. aprila — Stavka železničarjev na lokalni železnici, ki je last United States Steel Co., je končana. Radi stavke na tej železnici je trpela tudi produkcija jekla in produkcija premoga v rudnikih, ki so enako last imenovane družbe. Družba United States Steel Co. je izgubila v dneh stavke 125,000 na produkciji jekla.

Zakaj je šlo v stavki železničarjev? Dva sprevednika sta bila za 10 dni suspendirana od službe radi bajevne nemarnosti v službi. Družba jima bo povrnila neizplačane mezde, stavka pa se je končala.

Pri podjetju United States Rubber Co. se je končala stavka delavcev, kakih 35,000 po številu. Stavka je trajala le dva dni, prizadetih pa je bilo 19 tovarn imenovane družbe širom Zedinjenih držav. Delo se obnovi ta ponedeljek. Stavko je vodila unija C.I.O. in je družba morala dovoliti dvotedenski plačani dopust po treh letih zaposlitve. Do sedaj so delavci dobili tak dopust šele po petih letih. Družba bo morala prispevati k socialnemu zavarovanju, dati delavstvu višjo plačo, kadar gre za delo in plačo od komada ter je morala dovoliti delavstvu nadaljnja zboljšanja pri delu in ravnanju z delavci.

Nove komunistične poteze

V Moskvi so aretirali namestnike oddelka za javno varnost, ki so dali svoječasno aretirati zdravnike, 15 po številu, češ, da so aretirali te zdravnike brez prave podlage.

Ali Moskva ali kaka druga evropska prestolnica ali organizacija širi naslednjo propagando: George Malenkov naj dobi letošnjo mirovno nagrado Nobel-a.

V Panmunjomu se je vršil prvi sestanek glede izmenjave bolnih in ranjenih vojnih ujetnikov. Uspeh tega sestanka je bil po izjavi ameriškega delegata uspešen. Danes se obe delegaciji znova sestanejo.

Kitajski komunisti so bili svoječasno zaplenili mnogo japonskih ribiških ladij. Te ladje so začeli kitajski komunisti vračati in jih je večje število že prislo na Japonsko.

V Moskvi so Sovjeti dovolili ameriškim žurnalistom, da lahko obiščejo Kremlin. Žurnalisti so izrabili priliko in si ogledali znameniti Kremlin, ter so lahko posamezne stvari in prostore fotografirali. Obenem jim je bil dovoljen prost razgovor z gledališkim osebom, ki prireja predstave v notranjosti Krem-lina.

VEČ EMIGRANTOV V AMERIKO?

WASHINGTON, 5. aprila—Republikanski poslanec Joseph Carrigg je napovedal zakonski predlog, po katerem naj se izven kvot, ki jih predvideva McCarranov vselitveni zakon, dovoli 380,000 evropskim beguncem in sirotam vstop v Ameriko.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
Henderson 1-5311 — Henderson 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROCNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 4.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$12.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 7.00
For Three Months—(Za tri mesece) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

DIKTATOR!

(1)

Boljša je najslabša demokracija, kakor pa najboljša diktatura! Tako pravi politična zgodovina zadnjih desetletij, ko se sklicuje na bridke skušnje, ki jih je morala kaka država preživeti ravno pod diktaturo.

Zadnje dobe življenja držav imenujemo redoma prosvitljene, napredne dobe. Človeški duh se je sprostil vezi, ki so ga vezale na sistem srednjega veka. Nastal je nov pojm človeka državljan, ki naj soodloča o skupni usodi največje in za njega najbolj pravilno organizirane zajednice—države. V tej državi naj ta prosvitljeni človek sodeluje pri vodstvu skupne družbe. Če pa nastopi diktator, tega sodelovanja ni. Ali so diktatorji radi časa potrebni? Ali oni ustvarjajo razmere, ali pa razmere ustvarjajo diktatorje? Odločilno vprašanje! Kajti če naj posameznik kot državljani bo sodelujeval v katerekoli obliki pri vodstvu državnih poslov, potem ne more biti diktature. Če pa je diktatura res potrebna potem so bili zaman vsi napori človeškega duha, ki naj bi postavili vsakega posameznika in s tem družbo v igro naše skupne usode!!

Josip Stalin je odšel, Malenkov je prišel. Da je bil Josip Stalin diktator, o tem ni več treba izgubljeni besedi. Pri tem pojavu je bilo za presojo te osebnosti še posebno važno, da je pokojni Josip Stalin bil teoretično prepričan v to kar je kasneje v praksi izvajal. Da je bila njegova okolica nujno pod vtisom njegovih znanstvenih izvajanj, torej skratka, da je diktator Stalin diktaturo sistema znal tudi znanstveno dokazati. Vodja ima prav, vodjo poslušajmo!

Diktator je zanimiv zlasti na polju osebnosti. Morda ne bomo segli predaleč, ako trdimo, da je prispevek k razumevanju senzacionalnih sovjetskih predlogov in notranjih ukrepov v tej državi ravno v tem, če se seznanimo, vsaj površno z osebnostjo diktatorja. Prvo, da je diktator sam v sebe osredotočena osebnost, ki ne pusti blizu drugega, pa naj bo to prijatelj, državljani ali tovariš. Drugo, da po smrti diktatorja nastopi, rekli bi naravnim potom, neko splošno olajšanje. Namreč, da se njegovo nasledstvo čuti sproščeno bodisi strahu, bodisi nujnega spoštovanja, ki go ja moralo gojiti do pokojne osebe, pa začne z nekaj, kar naj bo novo.

V življenju diktatorjev je šlo nadalje za to, ali so bile te osebe res veličine ali ne. Ali so ustvarili nekaj, kar so predvidevali po svojem ogromnem duhu in kar je ostalo trajno. Ali pa so bili slabici, ki pa so se poslužili diktature, da so postali vsaj formalno za tisti čas veliki.

Nam Slovencem je zelo blizu figura Mussolinija. Mussolini je bil ustanovitelj italijanskega fašizma in tako imenovnega korporacijskega sistema, ki naj končno vlada državo. Pod tem imenom "korporacijski sistem" se razume tisti način vladanja države, kjer ni političnih strank, marveč da jo je presenel iz Francije, kjer se je ta ideja začela propagirati koncem prejšnjega in začetkom sedanjega paj na stanovski, ne pa na politični podlagi.

Recimo, da se o tej zamisli da debatirati, ali je pravilna ali ne. Toda nekaj je izven vsakega dvoma, da zamisel sama na sebi ni bila porojena v Mussolinijevi glavi, marveč da jo je prenesel iz Francije, kjer se je ta ideja začela propagirati koncem prejšnjega in začetkom sdanjenja stoletja. Mussolini je ponovno naglašal, da fašizem ni ne importno in ne eksportno blago. Ko je to trdil, je lagal. Potrebno pa je bilo, da laže, da sam sebe dvigne! Bila mi je dana prilika, da sem razpravljal s članom Velikega fasisističnega sveta o osebnosti Mussolinija. Diktator! Ničesar si ne da dopovedati od druge strani, samo ukazovati! To je Mussolini. Klavna figura, ki pa je morala nasteti drugi še bolj klavni figuri Hitlerja. Dva slabici v pozi diktatorja. Če je bila druga svetovna vojna potrebna in po našem mnenju je bila pač potrebna, ker sicer bi je ne bilo, potem si lahko zamislimo pravi položaj vloge, ki bi jo Italija morala igrati v tej vojni. V spopadu med velikimi narodi, ki imajo za seboj ne samo zgodovino, marveč tudi gospodarstvo, bi Italija lahko igrala odlično vlogo skorisrševalke danega položaja. Obdržala bi si svoje kolonijalno posestvo, stavila bi na razpolago svojo trgovsko mornarico, ki ni bila ravno najslabša in najnižja, italijanski narod bi prekupčeval, bi bil zaposlen, Italija sama na sebi pa bi po tej vojni zrastle! Slabič Mussolini kot dikator jo je upropastil!

L.C.

UREDNIKOVA POŠTA

Uresničenje mojih sanj po 32 letih

Piše: JENNIE HRVATIN

(Nadaljevanje)

Bila sem dvakrat v Ljubljani. Tam tudi ni bilo dosti boljše, kar se tiče življenjskega standarda. Vse se pritožuje—na vlak, na postajah, povsod. Ljudje kar bulijo v človeka. Čeprav si prav primerno in preprosto oblečen, te takoj poznajo, da si Amerikane.

Tudi v Mariboru in Zagrebu sem bila. Povsod je sam obup, toženje. Ako greš v kavarno, pridejo okrog tebe trije ali štiri natakariji, da še ne moreš jesti v miru, ker vedno prosijo, da se nese njih prošnje in želje v Ameriko. Lepo in dobro je iti pogledat tja, ali še lepše je sedaj doma sedeti v topli sobi in zbirati misli.

Sedaj pa še nekaj o Trstu. Tam imam sestro Rozalijo Frank in brata Antona Cergol ter veliko sorodnikov. Ko sem prišla v Trst okrog 4. ure popoldne, ni bilo nobenega na postaji, ker telegram je prišel šele ob 6. uri zvečer, to je dve uri pozneje kot pa sem jaz dospela. Do 9. ure zvečer pa je bilo zbranih že več kot 25 samih mojih sorodnikov. Seveda pozdravov in poljubov je bilo brez konca in kraja. Oh, kako se človeku čudno vidi, ko nikogar ne pozna. Saj ni mogoče po 32 letih. A mene so poznali takoj, seveda samo starejši. Še tisti večer smo tako peli. Pa kaj mislite—ne samo slovensko, tudi italijansko. Pa to je bolj osebna stvar. Torej, Trst je bilo lepo mesto, dosti novih poslopj.

Seveda me je zelo zanimalo videti čim več. Šla sem pogledat tudi prostor, kjer se ima zidati Slovenski kulturni dom. Tja so peljali Mrs. Jennie Skerlj in mene. Kar si ti, Jennie, videla, to sem tudi jaz. Prvič, lega prostora ne odgovarja, drugič, dokler se Tržaško ozemlje ne reši, Slovenci ne bodo dobili dovoljenja, da bi gradili, in tako ostane za enkrat. Na žalost moram tudi to povedati, da so leta 1950 pričeli zbirati v Trstu prispevke za Dom, leta 1951 pa so vračali denar nazaj. To sem zvedela od najbolj narodnih Slovencev v Trstu.

Mislim, da je potrebno, da naši naselenci tukaj v Ameriki to vedo. Denar, katerega se je tu nabralo za Kulturni dom v Trstu s prostovoljnimi prispevki in darili, naj bo v dobri investiciji ter naj čaka gotovega časa, kajti nobena reč ni za vedno in prej ali slej mora biti rešeno tudi vprašanje Trsta in zasedenega ozemlja (vsaj upajmo, da bo).

Drugič, predno se odobri kakršnokoli tako prošnja, bi moral odbor, kateri je za to izvoljen, temeljito poizvedeti, komu in za kaj se gre. Ako se da v obljavo nepremišljene prošnje za prispevke, se v javnosti izgubi ugled in dobro voljo. Saj so ljudje dobri in radi pomagajo, ampak le na dobro podlago naj se zida, ker v nasprotnem slučaju se vse samo podere. O tem imam še precej izkušenj, ker do sedaj sem bila vedno rada poleg pri vsaki stvari, kjer se je šlo za pomoč, pa najsi bo Ameriko ali našo staro domovino. O tem vedo ljudje, ki me poznajo že nad 25 let.

Vzrok, da se nisem preje oglašila, je bil, ker sem vedno pričakovala poročil in objav posebnih ljudi, kateri so šli v staro domovino z enakimi željami kot jaz, in ker vem, da so videli enako kot jaz, ako hočejo biti odkritosrčni, ako ne, pa to je njih zadeva, ker misljenje in čustva posameznika ni prisiljena reč ali dolžnost komu razodevati.

(Dalje prihodnjik)

Izguba državljanstva po novem naseljeniškem zakonu

(Urednikova pripomba: To je dvanajsti od serije člankov, v katerih so podane važnejše določbe novega naseljeniškega zakona. Članek, ki jn je pripravil Common Council for American Unity, imajo namen določbe novega zakona objasniti, ne pa razpravljati o njih. Podrobnejšo razpravo o novem zakonu podaja v 103 strani obsegajoči knjižici Frank L. Auerbach. Knjižica je spisana v angleščini in se imenuje "The Immigration and Nationality Act" ter stane \$1.50 za izvod. Naroča se pri Common Council for American Unity, 20 W. 40th Street, New York 18, N. Y.)

Mnogi naturalizirani državljani so bili vznemirjeni, odkar je bil sprejet nov McCarren-Walter naseljeniški zakon, ker so se bali, da po določbah tega zakona lahko pride do tega, da izgubijo državljanstvo. Resnica tudi je, da nov zakon prinaša dve važni spremembi v pogledu odvzema državljanstva. Vendar ne bo nobena teh sprememb prizadela več kot peščico ljudi.

Dejstvo ostane, da ko enkrat oseba dobi državljanstvo Zedinjenih držav, zakon in sodišča ščitijo pravice, ki gredo s tem. Odvzeto je osebi (naturalizirani) državljanstvo samo v slučajih določenih prestopkov in pa, ako je dokazano, da je oseba dobila državljanstvo na podlagi lažljivih podatkov.

Odklonitev pričanja

Ena od novih določb naseljeniškega zakona navaja, da ako naturaliziran državljan v teku desetih let po pridobitvi državljanstva odkloni pričanje pred kongresnim odborom, nanašajoče se na njegove subverzivne aktivnosti, more na podlagi tega izgubiti državljanstvo—ako takaka odklonitev rezultira v obsodbi radi žaljenja kongresa. Ta določba novega zakona pa bo verjetno prizadela le majhno število posameznikov.

Druga važna sprememba tudi ne bo pomnožila števila oseb, ki jim je lahko odvzeto državljanstvo. Prej je moglo biti osebi odvzeto državljanstvo le, ako je bilo pridobljeno nelegalno ali z lažljivimi podatki. Po novem zakonu more biti osebi odvzeto državljanstvo, če je bilo pridobljeno "s prikritjem materialnega fakta ali z vedoma navedenimi lažjimi podatki." Ta sprememba besedila zadevne določbe ni bila storjena, da se da široko podlago vzrokom odvzema državljanstva, temveč radi "nejasnosti, s katero se je v slučajih goljufije pridobitve državljanstva prej na sodiščih obravnavalo vprašanje, kaj se more smatrati za goljufijo v tem pogledu." Tako objasnjuje to novo določbo poročilo enega od kongresnih odborov.

Prikritje in misreprezentacija

Zakon ne določa točno, kaj pomeni "prikritje materialnega fakta" ali "samovoljne misreprezentacije" (vedoma navedenih napačnih podatkov za pridobitev državljanstva), navaja pa vrsto prestopkov, radi katerih more biti osebi odvzeto državljanstvo na podlagi prikritja dejstev ali napačnega predstavljanja (misreprezentacije).

Dodatno k prej omenjenim odklonitvi oziroma odreki pričanja pred kongresnim odborom, so v novi določbi navedeni še sledeči čini, na podlagi katerih more biti osebi odvzeto državljanstvo:

1. Pristopitev k subverzivni organizaciji ali skupini v teku pet let po pridobitvi državljanstva, ako je bilo podeljeno po 24. decembru 1952, in ako bi bilo državljanstvo osebi odklonjeno, če bi bila ob zaposlitvi vključena v taki organizaciji. Včlanjenje v taki organizaciji bo služilo kot dokaz, da oseba ni bila vdana načelom, započetim v Ustavi Zedinjenih držav, ko je polagala prošnjo za državljanstvo in isto prejela. Tak dokaz more zabrisati samo s proti dokazom.
2. Stalno bivanje v katerikoli inozemski deželi v petih letih po naturalizaciji.
3. Zapustitev vojaškega službovanja brez častnega odpusta, če je bilo državljanstvo pridobljeno na podlagi aktivnega službovanja v vojni silah Zedinjenih držav v času prve ali pa druge svetovne vojne.

To niso edini vzroki

Zgoraj navedeni čini niso edini vzroki, radi katerih je osebi lahko odvzeto državljanstvo. So le edini, ki so navedeni izrecno. Dejstveno lahko rezultirajo v odvzemu državljanstva kakršni koli čini ali izpustitve, ki predstavljajo zamolčanje materialnega fakta ali samovoljne misreprezentacije (navedenje napačnih dejstev).

Odvzem državljanstva se ne pripeti pogosto, navadno le v slučajih premišljenega čina naturaliziranega državljanja, torej ako stori vedoma nekaj, kar krši prej omenjene določbe. Leta 1951, na primer, je bilo odvzeto ameriško državljanstvo samo 403 osebam in od tega števila jih je bilo 384, katerim je bilo državljanstvo odvzeto radi stalnega bivanja v inozemstvu v prvih petih letih po pridobitvi državljanstva. Samo 19 oseb je izgubilo ameriško državljanstvo radi drugih vzrokov.

Izguba derivativnega državljanstva

Ako je imela oseba, ki ji je bilo odvzeto državljanstvo, zakonskega druga ali otroka, kateri je bil istočasno naturaliziran, (po očetu, materi, ali zakonskem drugu), izgubi državljanstvo tudi ta, razen ako ob času odvzema državljanstva živi v Ameriki in je vzrok za odvzem včlanjenje v subverzivni organizaciji, stalno bivanje v inozemstvu ali pa odpustitev iz službovanja v ameriških vojni silah pod nečastnimi okoliščinami.

Odvzem oziroma preklic državljanstva (revocation), se razlikuje od izgube državljanstva v tem, da je naturalizacija prizadete osebe docela izbrisala iz knjig, kakor da sploh nikdar ni obstojala.

Izguba državljanstva

Državljanstvo lahko izgubi tukaj rojen ali pa naturaliziran državljan(ka). Po novem zakonu so v glavnem veljavni isti vzroki kot prej in sicer:

Če kdo postane državljan kake druge dežele, ali poda zaprisego lojalnosti taki inozemski državi; se vpiše v službo tuje vojaške sile brez tozadnega dovoljenja od strani državnega tajnika in obrambnega tajnika; se udeleži volitev v inozemski državi; formalno izjavi, da se odreka ameriškem državljanstvu; dezertira iz vojaške službe Zedinjenih držav v času vojne in je radi tega obsojen pred vojaškim sodiščem ter nečastno odpuščen; se izogne vojaški službi; če je obsojen radi izdajstva proti Zedinjenim državam, poskušanja nasilnega oviranja vlade Zedinjenih držav, ali pa oboroženega nastopa (bearing arms) proti Zedinjenim državam.

Bivanje v tuji deželi

Z izvezetjem nekaterih slučajev, more naturaliziran državljan izgubiti ameriško državljanstvo, ako živi tri leta stalno oziroma nepretrgano v tuji deželi, kjer je bil enkrat državljan ali tam rojen, ali pa če živi nepretrgano skozi pet let v kateri koli tuji državi. Kratki obiski v Zedinjene države ne pomenijo v teh slučajih prekinjenja bivanja v inozemstvu, razen ako takaka oseba dejansko pokaže namen zopetnega bivanja v Zedinjenih državah s tem, da ima najeto hišo ali stanovanje, ali plačuje davke.

Izjeme v pogledu te regulacije so v splošnem naturalizirani državljani, ki so v inozemstvu v službi Zedinjenih držav ali pa ameriških družb ter morajo svoj delo vršiti tamkaj; dalje naturalizirani državljani, ki so za-

držani v inozemstvu radi bolezn, lastne osebe ali pa kakega člana družine; naturalizirani državljani, ki so veterani špansko-ameriške vojne, prve svetovne vojne, ali, v nekaterih slučajih, druge svetovne vojne ter njihove družine; naturalizirani državljani, ki so živeli v Zedinjenih državah čez 25 let po pridobitvi državljanstva.

Ti zadnji lahko gredo v svojo rodno deželo v svrhu bivanja, ako so tedaj stari 60 let in so dotlej živeli v Ameriki 25 let ali več kot naturalizirani državljani. Pod temi pogoji lahko ohranijo svoje ameriško državljanstvo medtem ko bivajo v svoji rodni deželi oziroma deželi, kjer so bili enkrat državljani.

(Common Council)

PENICILIN JE DOLGO ČAKAL NA SPLOŠNO UPORABO

Zdravstvo je dobilo zadnje čase več uspešnih zdravil, antibiotikov. Na receptih vseh sodobnih bolnišnic se čedalje pogosteje pojavljajo imena preparatov, kakor so teramicin, streptomycin in avreomicin. Vsa ta zdravila nas spominjajo na prvi antibiotik, penicilin, ki ga je odkril Aleksander Fleming. Mnoga mesta so že počastila tega zaslužnega znanstvenika tako, da so imenovala po njem trge in ulice.

Bakteriolog Fleming je l. 1928 marljivo delal v skromnem laboratoriju v Londonu in proučeval življenje bakterij. Bilo je vroče poletje in delo v laboratoriju zelo naporno. Z mikroskopom je znanstvenik proučeval kolonije stafilokokov, bakterij, ki povzročajo razna obolenja. Posode, v katerih je gojil bakterije, so bile zmeraj dobro pokrite. Vsakokrat, ko jih je odkril, jih je brž spet pokril. Znanstveniki v laboratorijih namreč vedo, da lahko v odprto posodo padejo tuje klice in poskus pokvari. In prav to se je zgodilo Flemingu v posodi, kjer je na žlatini gojil skafilokoke. Le nekaj časa je bila odkrita, a že je nekaj nevidnega padlo v njo.

Čez teden dni je Fleming opazil, da se v posodi razvija neka modrikasta vrsta plesni. Nekaj podobnega se je pripetilo že mnogim bakteriologom, pa so pokvarjeno kulturo bakterij vrgli proč. Fleming pa se je jel zanimati za plesni. Vzel je mikroskop in pogledal, kaj se je pod njo zgodilo s stafilokoki, dotlejš neukročenimi klicami, za katere je pripravil posodo z žlatino. Ostrmel je videč, da je plesen stafilokoke povsem "izrinila." Takoj je dejal nekemu tovarišu, da je to zelo zanimivo in da bi utegnili biti tudi važni.

Sledili so nadaljnji poskusi. Fleming je kmalu dognal, da je plesen neka vrsta peniciliuma. Tekočino, v kateri se je penicilin razvijal in ki je imela to lastnost, da je ubijala navadne bakterije, je nazval penicilin. Tako je že leta 1928 dobilo ime zdravilo, ki je v laboratorijih dolgo čakalo, saj je šele v začetku druge svetovne vojne prišlo v lekarne.

Fleming je poskuse s penicilinom nadaljeval na miših in kunih ter odkril še eno njegovo važno lastnost. Čeprav je klice ubijal, ni povzročal zastrupljenja. To se je pokazalo tudi pri poskusih na človeški koži in na belih krvnih telescih. Bilo je očitno, da ima penicilin v zdravstvu veliko bodočnost.

Penicilin so v začetku II. svetovne vojne uporabljali kot važno antiseptično sredstvo. Njegovo zdravilno moč sta pravzaprav odkrila šele avstralski patolog Howard Florey in biokemik dr. Ernest Chain, ki se je pred Hitlerjevo strahovlado zatekel v Anglijo. Delala sta v nekem oxfordskem inštitutu in si prizadevala dobiti kemično čist penicilin. Več mesecev sta delala poskuse, nazadnje pa sta dobila rjav prasek, ki je desetkrat učinkovitejši od novih sulfamidov. Pozneje sta dognala, da je v njem samo 2% čistega penicilina. Takoj sta zaslutila tisto, kar je zdaj znano, da namreč penicilin učinkuje zelo razredčen; v 50 milijonih de-

lov vode samo en del penicilina. Novi poskusi na živalih so potrdili domnevo, da je penicilin zelo učinkovito zdravilo. Njegova terapevtska vrednost je tem večja, ker ga človeški organizem lahko sprejema v velikih dozah brez nevarnosti. Tako se je v zdravstvu pojavil prvi antibiotik. Ker v Angliji takrat niso mogli izdelovati penicilina v večjih količinah, so se lotili tega dela ameriški kemiki. Po vojni so dobili Fleming, Florey in Chain za odkritje penicilina Nobelovo nagrado.

Prostor med nebesnimi telesi ni prazen

Prostor med nami in zvezdami ni popolnoma prazen, marveč so v njem majhne količine atomov malone vseh elementov, iz katerih sta sestavljena Sonce in Zemlja. Te redke medzvezdne snovi imenujejo zvezdoslovci medzvezdni oblaki.

Po sedanjem znanju je v obli prostora okrog Sonca s premerom 16 svetlobnih let 48 zvezd. Zvezdoslovci pa so izračunali, da je v tem prostoru toliko medzvezdnih snovi, da bi lahko naredili še 16 zvezd velikosti našega Sonca. Drugače povedano, na splošno bi lahko rekli, da je količina v prostoru raztresene snovi enaka polovici količine v zvezdah strnjene snovi. Ker zvezdoslovci menijo, da je v zvezdnem sistemu, denimo v Mešni poti, ki ji pripada tudi Sonce, kakih sto milijard zvezd, pomeni to, da je v njem raztresene snovi toliko, da bi lahko naredili iz njih še 50 milijard zvezd. Da bo ta veličanska količina bolj razumljiva, naj za primerjavo omenimo, da bi lahko napravili iz snovi našega Sonca 333.000 Zemelj.

V medzvezdnem prostoru raztresene snovi pa ne smemo zamenjavati s temnimi meglinami, ki jih vidimo na fotografijah posnetkih nekaterih področij nebesa. Najbolj znano takšno meglo vidimo s prostim očesom v bližini Južnega križa in mornarj so ji dali ime "Ogljena vreča." Na fotografijah ploščah pa je posebno izrazita temna megla, blizu zvezde Džeta v sozvezdju Oriona. V tem sozvezdju je veličanska rdečkasto bleščača zvezda Betelgeuza, v katero bi lahko spravili blizu 100 naših Sonc. Če bi bil premer Sonca 215-krat večji kakor je, bi bili mi na njegovi površini. Če bi bila ta zvezda na mestu Sonca, bi bila Zemlja v njeni notranjosti, Mars pa kakih 20 milijonov kilometrov nad njo. Gostota te zvezde pa je zelo majhna.

OGLASAJTE V ENAKOPRAVNOSTI

